

تۈرك يۈردى

تۈرك اوجاقلرى مركزى لهيئتى طرفىدىن نىشرا اولونۇر

نومرو ۱

تشرىن تانى ۱۳۴۰

جلد ۱

تاریخ علمنده کی بر انقلب

تاریخ علمندک طرز تنبی تبدل ایدیور - اون دو قوزنجی عصرک دوت تنبع طرزی - شمدی به قادر استفاده ایدیلن مآخذلرک کفایتسزاک - جغرافی معلومات تاریخی تحریاتک اک مهم رکنی اولیور - قلیل ژولیان قولژ دو فرانسه کی خصوصی کر صیغه ناصیل درس حاضرلیور - تأثیرات محیطه نظر به سنک بوکون آلدینی اهمیت - بوندن موکره واسع بر معلومات صاحبی اولمادجه مورخ اولق امکائی قالمور

اخیر آفرانه علم افاده مینه اعضا انتخاب ایدیلن (Camille-Jullian) - قامیل ژولیان)، صوک زمانلرده تاریخی تبصره یکی و فیاض بر چیغیر آچان ممتاز بر شخصیتدره - زماثر مورخلرینک ریاستنی علماً فتح ایش ، وضع ایتدیکی اصولنده کورولن سلامت ، افکار و نظریاتنده کی وضوح سایه سنده بین البشر یوکسک بر قیمت احراز ایش اولان بو ذاتی ملکتمز منورلرینه ده طایتمق بر وظیفه اولدیغندن مسلك و طرز مساعیسی حقدیه بر آاز معلومات ویرمکی مناسب کوردم .

ژولیانک وجوده کتیردیکی علمی انقلابی حقیله ایضاح ایده بیلیمک اینچین اون دو قوزنجی عصر ظرفنده تعقیب ایدلمش تنبع طرز لرندن بر نبذه بحث ایتک ایجاب ایدر . متعدد اقسامه آیرلمش اولان بو طریققری وجه آتی اوزره دورت زمهریه طویلامق ممکندر :

Michelet - میشله ایله Augustin-Thierry - اوکوستین - تیهری نک کوزده چاربان، ماهیتی، ابتلا درجه سنه واردیرلمش (Subjectivisme - انفسیه) ایله شدتلی (Sentiment - احساس) ک مزج و ترکیبندن عبارت اولان (Romantiques - خیالی) زمهره .

۲ - بالجامه Guixot - گیزو) ایله (Thiers - تییر) ک اثری اولوب اخلاق، فلسفه، غنمه به استناد ایدن ، افکاری قوری بر تجریده سوقدن باشقه برشیده یارامیان (Rationnel - عقلی) طریق .

۳ — (Determinisme - ایجابیه) مسلکته استناد ایدن ، حجت مقامنده انتخاب اولنان اوفق ، تفک و قایلک تفریقنده شخصیت و عندیته فضله قاجان و بالنتیجه بعض کیمسه لک و یرمک ایسته دکلری (علمی طریق) وصفه لیاقت کوسترمکه موفق اولامیان (Taine - تن) مکتبی .

۴ — (Fustel de Coulanges - فوستل دو قولانژ) ایله (Albert-Sorel - آلبر سورل) طرفندن تأسیس ایدیلن ، الک قیمتدار مادی حجتله استناد ایتدیکی کبی شخصیت و عندیته نزلدن مزه بولانان (أصل علمی) اصول .
بوکون تاریخی تبعلره آجیدینی قیمتلی طرزندن بحث اتمک ایسته دیکم (Camille Jullian - قامیل ژولیان) بو صوک مکتبک شا کردیدر . سورل طرزینک بوتون مشکلاتنه تحمل کوستردک چالشدقدن صوکره ، مساعیسنه یگی ، شخصی بر استقامت و یرمکه موفق اولمش ؛ ایلمک نمونه اولمق اوزرده - شمدی یه قادار مبهم و مجهول قلمش نقطه لینه وارنجیه قادار تنویر و توضیح ایلدیکی (Gaulle - غول) تاریخی میدانه قویمشدر .

انسانیتک ماضیسنی جانلی بر صورتده احیایه موفق اولان بو دوربین ذات ، تاریخی صاغلام تملره ابتنا ایتدیره دک یکی باشند اکال ایچین : آثار عتیقه نی ، برنجی و ایکنجی اللردن کچمش متن و تفسیرلری ، کتابه و مخطوطه لری ، عقود و معاهدات و قوانینی کوزدن کیرمه نک ، وثائق و مشاهداته اعتماد ایلمه نک کفایتسز لکنه قانع اولمش ، صاغلام عمده لک دهاها باشقه وادیلرده وهرشیدن اولده جغرافی معلوماتده آرائماسی لازمکه جکی قناعتنه بویوک بر ایمان ایله صارلمشدر .

صاغلام بر اصابته کشف ایلدیکی بواصوله و یردیکی اهمیت (غول) تاریخی مقدماتندن عیناً نقل ایلدیکم شو آتیده کی فقره سنده یک جانلی بر صورتده کوزو کمکده در :
« حقیق بر (غول) تاریخی وجوده کتیرمک ، اراضینک اوغرا دینی تغیرات ایله خلقک حیات و افکارنده وجوده کلن تبدلانی دوغری حکایه و ایضاح ایده بیلیمکدن عبارتدر . انسانلر ایچین یاییلان تبعاتی ، اوزرنده بسیله نوب یاشادقلری طوبراقلردن اصلاً آیو مالمیدر . مثلاً : بویوک براورماتک ایشلمه سی ، جسم بر بطاقلک قورونوله سی ، جوارلرنده باریشان اقوامک اجتماعی حیات و معیشتلری اوزرنده سیاسی انقلابات ، ادبی تجدیدات قادار حائز تأثیردره .

برخلاف اراضی حاصل زرع و تقسیم ایندکلینی طایف ، مثلاً یکی بر مذهبی نه صورله قبول ایله دکلرخی آکلاتمقدن داها آز فائده لی دکلدن .

بو بولک بر بولک انشاسی ، یکی بر طرز زرعیاتک تشمیل و تعمیمی ، مرکزی برکوی و یا قصبه تک انشاسی . . . کی مادی حرکتلر ، حرکاتلر ، قانونلردن داها دواملی نتیجه لر میدانه کتیریرلر . بر مورخ احوالی تنبیه باشلادیقی بر مملتک هر شیدن اول اوزرنده یاشادیقی طور اقله علاقہ سی ، سائر ملتله اولان مناسباتنه تقدیماً تعین و عینر ایتیلیر . . .

کوریلوریا (نن) ک فکر وادیسندہ قیمتنی آکلادیقی فقط مجرد بر ماهیت ویرمکدن ایلری کچمیدیکی تأثیرات محیطه نظریه سنی (قامیل ژولیان) ، نه قوتلی بر ایمان ایله قبول ایدیور . آکا حیات و حادثاتله مناسبتدار ندیو کسک ، نه مادی بر حقیقت سیاسی ویریور .

آرتیق محیطدن بحث ایدیلیرکن ، مبهم بعضی ایما لرله اکتفا ایدیله جک ، یک واضح عناصره مستند قوتلی تحلیللر یایلاجق ، یوللر ، تجاری مبادلات ، استیلا و مهاجرتلر ، زراعی و اجتماعی احوال آراسندہ کی رابطه و مناسبتلر تدقیق ایدیله جک ؛ یعنی تاریخ بوندن سوکره فیضی ، طبیعتک ابدال ایتدیکی قدرت و نعمتلردن انسانلرک استفاده قابیلتری درجه سندن آلا جق .

شمعیه قادر سرد ایتدیکم ایضاحات تاریخک یکی تتبع طرزنده (بشری جغرافیا) نک نه مهم بر موقعی اولدیغنی آکلاتمشدر .

بوندن سوکره مورخلر تاریخنی یازمق ایتدیکی مملکتلری ، طبقی جغرافیا اربابی کی کورمک و تدقیق ایتک مجبوریتندہ درلر . کوروله ن ، بیلنمه ن یرلردہ اقامت ایدن اقوام حقندہ بسط مطالعه ایتدنک زمان و موده سی کچمشدر . آیتک مورخلری یالکز کتبخانه لر و کتابلر آراسندہ دکل ، قسماً ده طور اراق و طبیعی وثائق اوزرنده چالیشمقله یتیشه جکدر .

جغرافیایه استاد ایدن تبعاتک علم الارضه بیکانه قالماسی امکان خارچندہ اولدیغندن زده نولوژینکده تاریخچیلر نه درجه لازم اولاجغنی سویله مکہ بیله حاجت یوقدر . قامیل ژولیان ، قوللر دو فرانسده نامه تأسیس ایدیلن کرسیده تقریر ایتکده اولدیغنی قیمتلر درسلری ، محللرندہ ارضی و سطحی تدقیقاتک یاردیمیله حاضر لامقده در . کویلرک ، قصبه لرک ، شهرلرک ، مینی اولدقلری محللرک انتخابلرنده کی حکمتی ،

اراضینک طبیعت و وضعیتدن داها کوزل ایضاح ایدہ جک دلیلر بولنہ بیلیرمی ؟
مثلا مختلف صومعلرینک مبدولیت و موجودیتی ، اراضینک اسکیدن بری ایشله تلمش
اولماسی ، قولایجه قابل زراعت یرلرلده ایدلہ کدن صوکره ، ناچار اصلاحی مشکل
محللرله مجادلہ یه کیریشلمش بولونماسی ، کبی ارضی خصوصات ، بشری قرارگاهلری
تصنیف و تمیز ایچین اک قوتلی و طبیعی حجتلدندر .

یاقین و قتلره قادار تاریخی تدقیقات ، اسکی زمان ذہنیتہ خاص شکلده ، برچوق
معاونتلره عرض افتقار ایدلک صورتیلہ اداره ایدیلیردی . حالوکه شمعی مورخلر ،
برر حقیقی (Encyclopédiste - قاموس علوم محرری) اولمغه مجبور اولدقلرینی ،
هیچ اولمازسه جغرافیا ، علم الارض ، علم آثار عتیقه ، علم السنه یی ای بیلمدکجه
بومهم یوکک آلتنه کیرمه جکلرینی آکلادیلر .

قایل ژولیالک روش مساعیسی تدقیق ایدنلر ، پارسدن بوردو ومارسیلیه ،
الهزیدان یئسسویه قادار هیچ بر حفریات بولامازلرکه اورالرده بوذات آلرجه
تبعاتده بولنماش اولسون ، بنیه صخور واحوال اراضی ، الدہ ایدیلن آثار و آبدات
کیتدکجه تنور ایتمهسنه ، تجربه ایله برلکده حدس استعدادینک آرتماسه خدمت
ایتمشدر .

اسکی غوللرک لسانه کوستردیکی مراق دلالیتله الدہ ایدہ بیلدیکی معلومات
سایه سنده فرانسه نک ماضیسنه دائر پک یکی وواسع معلومات ایدنمشدر .
تاریخندن اولکی زمانلرده فرانسه نک جنوب و جنوب غربی سعتلریله اسپانیانک
شمال و ایتالیانک شمال غربی ساحه لرندہ یاشامش (Ibère - ایبره) لوله
(Ligure - لیکور) لره قارشی ده بیکانه دورمامش ، (غولیا) ده حکم سورمش
مختلف دینلر حقنده تعمیقانه کیریشهرک واسع اتوغرافیک معلوماتده صاحب
اولمشدر .

مادی و ثائثه مراقی نسبتنده اولنردن استفاده بوللرینی ده پک کوزل بیلوز .
مثلا (غول) لرک ایلک دوره لرینه طائد تسلسل زنجیرینک قومش حلقه لرینی تعصیر
ایدرکن یونان مورخلرندن پک جوق استفاده ایدیور .

قیمتی بوگون هر طرفده تسلیم ایدیلن بواصولک انکشافه قادار یاشامش عصر حاضر مورخلرینک برچونگی، باخصوص المانیالی تاریخشناسلر، کندی علمی قناعت و شخصیتلرینی بوعدورماق قورقوسيله مادی دلالتک فضلہ لغندن عبث یره توحش ایدرلردی. قوجه فاضل معارضلرینک هجوملرندن ذره قادار متأثر اولمقدن باشقه، آلمانلرک مدھش عقلاقلارینی هضم، اونلری حقیقت نوريله اسکات، و تنویر قابلیتینی ده یوکسک برمحویت ایچنده ابراز ایله مشدر.

ژولیانک (آلبرصول) دن اوکره نوب بالآخره اصلاح و اتمام ایلدیکی یکی طرز «حادثاتی محل وقوعنده علماً تدقیق، اهمیتلرینی بویوک بروقوف ایله تصنیف و تقدیر ایتدکن صوکره، الده ایدہ بیلدیکی معلوماتدن فردی و اجتماعی عادات و تمایلاتی استدلال» ایتکدن عبارتدر.

بوذاتک منبعی عندیادن آلمش هیچ برمحصولی یوقدر. بعضاً بویوک برجرأله فیرلاتمش ظن ایدیلن فرضیات و تحلیلاتی بيله دائماً متبخرین اسلافک احضاری مساعینه استناد ایدر. اصل فضیلت، باشقلری ایچین غایه اولان شیلری برمرحله کی قبول ایتهمسند، ایریشدیکی حدودلرده دورمق دکل، یورومک، یکی چیغیرلز اچق صورتيله اسلافک علمی مساعیسنی اتمام ایتک ایسته مه سنددر.

شمی تاریخ متوغللری نظرندہ اهمیت داهای اولیان باشقه برصفحه یه کچلم: موسیو ژولیان کوتلی علمه، مادی دلالتله مستند ساحده بدأ ایدن تببعاتی تدربجاً تکامل ایتدیره رک نتیجه ده تاریخک ذی حیات قناعتلرینه ایصال ایدیور. یعنی غایه ده رومانیک مکتبه یاقلاشیورسده نه اونلر کی بدایتدن اعتباراً خیال ایله ایشه باشلايور، نه ده اومکتبک اک بارز قصوری اولان طرفکیرلکه ذره قادار تنزل ایدیور.

بوذاته موفقیاتندہ رهبر اولان کیفیت فطرتندہ کی کوتلی مخالصتدر.

آرتیق تاریخک مادی و تماماً بیطرف بر علم اولماسی لازمکه چکی قناعتندہ تردد ایدله ملیدر.

تماماً بیطرف اولمادقلرینی حس ایتدیرن، حادثاتی اختیاری خطالره تغیره

نفسنده صلاحیت کورده ، بعض فرضیات و عندیاتی حقیقت شکنده کوسترمک ایستین مورخلره بودورده کیمسه اعتماد ائتمه مکده در .

(غابریل مونود) ک Objectivisme لازمیدر ، امکان اجرایی وارمیدر ، هر کس ایچین قابل تمنی میدر ؟ ... کی سواللرینک جوابلرینی آرتیق زمان ویرمیشدر . بوندن سوکره علمک رنکی وضوح ، رهبری صمیمیت اولمالیدر . زمانمژده اسمر چهره لی استفهاملره ، قولاق آصان ، درین وقوفی مغلق عباره لرده آرایان صافدلر قالمامشدر .

وضوح حقیقتک معیاری اولدینی ، بیاین هر شیک قولایچه تفهیم ایدیه بیه جکی علمک اتکلرینه عصر لردنبری صارلش اسرارک پارچالاندینی کیمسه به مجهول دکلدر . معجزه دوری چوقدن کچدیکسندن ، زمانسز سغیلره ، مادی تدقیقلره استناد ائتمدن صرف دماغدن چیقان محصولره شبهه لی نظرلره باقنه هر کسک حق واردر . مکتب قاقچیلرندن تورهین ادیبارز مره سندن داها یکی یاقامز قور تاردق ، علمه استخفاف ایله باقان شاعرلرک صوک قافله لری هنوز افقمرده کورلمکده در . حالبوکه ژولیان کی بر مجدد کسندن بحث ایتدیرمکی خاطرینه بیه کتیرمه دن سنه لرجه چالیشمش ، افکار عمومییه مواجهه سه آلتی جلدلک معظم بر اثر قولتوغنده ایکن ینه حجاب ایله چیقمشدر .

خلقک ، وقایعک ، جمعیتلرک ترکیب ایتدیکی قاریشیق کتله لر ایچنده بوذالکده روحنه اوین اویمایان برچوق قسملر واردر .

مثلا (سزاره) قارشی حرکت ایدن Vercingetorix حسامتایل اولدینی کندی ده کیزله میور . فقط بوشخصی تمایلی بیطرف قالماسنه هیچ برمانه تشکیل ایتمیور . مخاصم طرفک دلیل و جتلرینی ده موافق جهتکی درجه سنده اهمیتله تدقیق و توضیح ایدیور . بر فرضیه به ربط قناعت ایدرسه ، بو آچیق طرز کوره (ارباب مطالعه)

قید آلتنه کیرمه دن ، مسئله به ایتدیکی حکمی ویرمکده مختار قاله بیلیر . قید آلتنه اسکی مورخلر بویه حرکت ایتزلر ، کندی شخصی قناعتلرینی قاره حالبوکه اسکی قبول ایتدیرمک ایچین اصرار ایدرلردی . کوزمناک اوکنه طاغیر کی

یغلمش مؤلفاتک هانکیسی قارشیدیرسا کز بوا عامک قوتلی مثالرینه تصادف ایدرسکز .
جدی بر مورخه اک زیاده یاقیشان حال ، دائما بیطرفلنی محافظه ایتک ، بر حادته
حقده کندیسنی ، سردایتدیکی مطالعهیه سوق ایدن دلیل و حجتلری کوستیر
ایکن ، مخالف مطالعهلری ده کیزله میوب قارئی صوگ حکمنی ایتدیکی کبی ویرمکده
سربست بر اقمدر . افکارک حریتله جولانسه مساعد اولان بر طرزده حرمت ایتمهک
ممکن دکلدیر .

بر طاقم انسانلر واردر که بر شینه ابتلا درجه سنده رابطه پیدا ایتدیکه بوتون
قدرتلرینی اظهار ایده مز لر . ایشته ژولیان ده بومزاجی طاشیان ذواتندیر . او بر کره
وظیفه سنی درین بر عشقله سومش ، حیاتی اوکا وقف ایتشدیر . هیچ بر قید آرتیق
اونی فصالتدن آلی قویامدینی کبی ، هیچ بر منفعتده ذهنی مشغول ایده مز .
کیسهک مطالعهسه تحکم داعیه سنده دکلدیر . تبغنی اجرا ایتک و ثائقی طوپلامق ،
نهایت اثرینی ، سند و حجتلرینی آچیقجه کوستره رک یازمقدن باشقه بر غایه طانیماز .
فکرلرینی قبول ایتما یسه کز دار نماز ، یالکز اعتراض ایدر ، استفسارده بولونورسه کز
غایت تریه و معتدل بر لسانله جواب ویرر . بوتون معترضلرینی بووقار و تمکینله اسکات
ایتمکده موفق اولشدیر .

نشته و انجذاب ایله کورولیان ایشلردن خیر کله میه جکی حقده اسکی بر اقتصاد
متخصصک مطالعهسه قایل ژولیانک مساعیسی نه کوزل بر مثال تشکیل ایدر . اوت
بوذاتک ماضیسه شدتلی مربوطیتیدر که کندیسنی بومشکی ایشه سوق ایتمش ،
او هیچ بر مکافات دوشونمیه رک متصل چالیشمش و فقط خلقت عمومی وجدانی ، بو تمیز
سعی دویمش . علاقه دار اولمش ، تقدیر ایتمش ، نهایت معلا بر کرسییه حرمت
و توقیر ایله دعوت ایتشدیر .

بر وقتلر ، بو کون حرمتله سکوت ایدن مخصوصلری آراسنده (غول) لرک احوالی
کوزلشدیردک یازدیغنی ، فرانسهک بو کونکی ترقیسی اوزرینه مؤثر اولوق
خصوصنده اوقادار قیمتی قالماش وقایعی فضلہ تفصیل ایتدیکنی ادعا ایدنلر بولونمشدر .
مع مافیہ بوتما ما باشقه بر مسئلهدر . برسام تصویر ایتدیکی مودهک - عینی بلا تحریف

قویہ اتمک شرطیلہ - بعض خصوصاتی ذوقہ موافق بولارق مدح و تقدیرایتدیکی زمان عتابہ لایق کورولسی لازم کیجکی کی ، ژولیانک حق و حقیقتدن آیرلبارق ضبط و تحریر ایلدیکی وقایعک بعضرینه قارشی دویغولرینی ، حرمت و اعتمادہ لایق محیب بر صفوتله اظهار اتمہسی ده تخطئه ایدیلہ مر .

حسیاندن دائما آیری ، مجرد قالان قلمی ، وظیفہ سنی ایفا ایدرکن ، قوجہ بر (غول) قومی خرافہ و مبہمیت دائرہ سندن وضوح میدانہ چیقاریبور . خطالرینی تعداد ایدرکن ، سویملی ، عقلی ، تمثیل قدرتنہ مالک اولدیغنی ده اک بیطرف دلیلرله اثبات ایدیور . ماضی حقیقی ، روحی ، حیاتی مناظریلہ کوزلرمزک اوکنده جانلاندیریور . اسکی متبعلرک دوردقلری صحیفہ لر آراسندہ بر اقدقلری تردد و مجهولیت توزلرینی سیدکیرک ہر نقطہ یی منور ، بدیہی برسمایلہ کوسترہ جک قوتلی برضیا حزمہ سی آلتہ آلیور . تام بوایشی اکال ایتدکن صوکرہ ، اودہ نرم کی برتماشا کر صفتی طاقتہ رق اثرینک قارشوسنہ کچوب بعض وقایع حقندہ کی حسیاتی صفوتله اظهار و اعتراف ایدیور .

علمی تبعدہ کی قدرت و مہارتندن باشقہ : ماضینک قیریق ، دوکوک ، مبہم پارچہ لرینی بویوک برصبر و متانتلہ ترکیب اتمکہ موفق اولسی ، فائدہ لی خصوصاتی واضح رنکیرلہ اظهار ایلہ مہسی ، بوتون معناسیلہ اونلرہ حیات و حرکت ویرمکی بیلیمہ سی خصوصیلری ده قلمندہ کی اعجازکار قدرتی اثبات اتمکدہ در .

ملی حسیاتی او قشایان بعض فقرہ لر عادتاً (Eschyle) ک بردرامی کی آہنکداردر . بو صحیفہ لرده منتظم برصرہ تعقیب اتمک اوزرہ دیزلش عالمانہ نوظلر ، نزیہ ، روان براسلوب ایلہ قارئک حافظہ سنہ هیچ زحمت ویرمہ دن نفوذ ایدر . بودر جہ مشکل مشاغلک نتایجی بو قادار سادہ و کوزل بر افادہ ایلہ بیان ایدہ بیلیمکدہ کی قدرتی بیلیم اشارت اتمکہ لزوم وارمیدر ؟

یوکسک بر مورخی کوچک بر مقالہ دہ بوتون اوصاف و مزایا سیلہ آکلاتمق احتمالی اولمیدیندن قارئلرمک مساعدہ لریلہ سوزی بورادہ کہ جکم .

عبد الضیاء نوری